

Vaste planten in een onderhoudsarme tuin

Mooi met minimaal onderhoud

Het is een veelgehoorde klacht: de klanten willen een onderhoudsarme tuin, het liefst alleen maar tegels. Doodzonde, voor mens en milieu én voor de bedrijven in het groen. De Hovenier stak zijn licht op bij Sjaak Koot van vasteplantenkwekerij De Ent. 'Planten maken een tuin juist aantrekkelijk. En gebruik je langlevende vaste planten, dan heb je er amper omkijken naar.'

Auteur Suzanne de Boer

Na een week hard werken blazen veel mensen uit in hun tuin, even lekker niksoen. Ze nodigen misschien wat familie of vrienden uit voor een buitenborrel, maar daarbij gaat alle aandacht naar de hapjes en drankjes, niet naar hoe de tuin eruitziet. Want tuinieren, dat is maar vermoeiend. En nooit klaar. Het gevolg zijn voortuinen vol kiezels met één of twee uitsparingen waaruit een bolcatalpa omhoogsteekt en bestrate achtertuinen met veel tuinmeubels, een barbecue en met een beetje geluk een paar bloembakken aan de schutting. Terwijl je juist van een groene, bloeiende tuin zo kunt genieten.

Van grijs naar kleurrijk

Dat tuinieren alleen maar inspanning betekent en geen ontspanning, is onzin. Bezig zijn in het groen verzet de zinnen. Je neemt even afstand van je werk, je zorgen. Maar goed, niet iedereen ervaart

onkruid uit een border plukken als iets meditatiefs. Wel zien veel mensen de charme in van bloemen, van een bij die zoekt naar nectar, een vlinder die voorbijfladdert. Aan de hovenier de taak zijn klant de grijze tegels zo veel mogelijk uit het hoofd te praten door het over kleuren, dieren, de beleving van de seizoenen én minimaal onderhoud te hebben.

Sjaak Koot van kwekerij De Ent in Ouderkerk aan de Amstel weet dat je klanten een groot plezier doet met vaste planten. 'Het sortiment vaste planten is zo uitgebreid, er zijn zo veel variaties in blad- en bloemvormen, in habitus – horizontaal of verticaal groeiend – kleur en hoogte, en in bloeitijd. Daar kun je een heel schilderij mee creëren en mensen echt wel enthousiast voor maken. Als je er dan ook nog bij vertelt dat ze de planten alleen in het vroege voorjaar, voordat de groei er weer in

komt, kort hoeven te knippen en een paar keer per jaar met de schoffel het onkruid hoeven te wieden, kan het niet misgaan.'

Bodem plantklaar maken

Maar hoe bouw je zo'n onderhoudsarme border op? 'Voorwaarde is wel dat de leeflaag voor de planten, de bovenste vijftieng centimeter, goed is', zegt Sjaak. 'Onderzoeken hoe de structuur van de grond is, is altijd het begin. Op te zanderige en te zware grond moet humus worden aangebracht. Neem ook een bodemonmonster en kijk hoe zuur de grond is. Moet er bijvoorbeeld iets van kalk doorheen om hem te verbeteren? Bepaal wat er nog meer nodig is om de grond plantklaar te maken. Soms zijn er dieper in de grond storende lagen aanwezig die een goede plantengroei in de weg kunnen staan. Dit komt nog weleens voor in nieuwbouwtuinen of tuinen waar met zwaar

6 min. leestijd

VASTE PLANTEN

Sjaak Koot

materieel gewerkt is. Deze storende laag moet dan eerst doorbroken worden. Is de aarde naar je zin, schoffel dan het allerlaatste onkruid weg en maak de aarde mooi rul.

Kies dan de juiste planten voor deze bodemsoort en standplaats: zonminnende planten of planten die het prima doen in de schaduw bijvoorbeeld. Na het planten is het goed een mulchlaag aan te brengen van half-verteerd blad en takjes. Die kun je elders uit de tuin halen of inkopen bij een tuin-

Persicaria amplexicaulis

centrum of de gemeente. Mulch is goed voor het bodemleven, zorgt voor een goede grondstructuur en ontmoedigt het ontkiemen van onkruid. Later ga je planten bijvoeden als dat nodig is. Zeker in tuinen met bomen en grote heesters zul je mest moeten geven. En water, want grote groeiers slokken al het vocht op.'

Planten kiezen

Er zijn een aantal planten die het op bijna elke

**Dat tuinieren alleen maar
inspanning betekent
en geen ontspanning,
is onzin**

Aster ageratoides

grondsoort doen, zegt Sjaak. 'Van *Aster ageratoides* tot *Sedum 'Herbstfreude'* en *Sedum 'Matrona'*, van *Alchemilla mollis* en *Persicaria amplexicaulis* tot *Rudbeckia fulgida*. Bij *Persicaria amplexicaulis* alleen al heb je veel variatie: in lage en hogere soorten, in rood, roze en lichtroze en zelfs in wit. Daar kun je een hoop mee doen, ook in combinatie met makkelijke grassen als *Molinia*-soorten en lagere soorten. Als je tussen die grasaren door de aren van *Persicaria* ziet, wordt het heel gloomy.' Ga vooral voor langlevende planten, zegt Sjaak. 'En voor botanische soorten, die zijn sterker dan de meeste cultivars. Langlevende, sterke planten zijn erg geschikt voor een border waar je lang plezier van wilt hebben. Een pioenroos bijvoorbeeld kun je twintig jaar in je tuin laten staan, mits je hem met rust laat, dus direct op een goed gedraineerde, vochthoudende plaats zet waar minstens vijf uur per dag de zon schijnt. Geef je hem elk jaar wat

TIPS EN FAVORIETEN VAN DE EXPERTS

LAURENS LAGESCHAAR
VASTEPLANTENKWEKERIJ LAGESCHAAR:

‘Onderhoudsarm en brengt ook nog veel kleur in de tuin. Wat wil je nog meer?’

***Geranium* ‘Kahn’**

‘Door zijn lange bloeiperiode ook uitermate geschikt voor de particuliere tuin. Groeit snel dicht en heeft een mooie rode kleur.’

***Persicaria amplexicaulis* ‘Lisan’**

‘Deze laatbloeiër is een lagere selectie van *Persicaria amplexicaulis*, is supersterk en heeft een grote aantrekkingskracht op bijen en vlinders.’

***Symphytum grandiflorum* ‘Wisley Blue’**

‘Een vroege voorjaarsbloeiër, stabiel dan de soort *Symphytum grandiflorum*.’

BERT GRIFFIOEN
VASTEPLANTENKWEKERIJ GRIFFIOEN
WASSENAAR:

‘Maaien en mulchen, onderhoudsarm kan het niet. Als het gewas in maart al tot tien centimeter is uitgelopen, terugzetten tot één centimeter. Zo ververs je jaarlijks de beplanting. Laat de mulch liggen; hierin zit voeding opgesloten die bij het omzetten beschikbaar is voor de planten én je houdt het niveau van de organische stof in de grond enigszins op orde.’

ANTOON RIJNBEEK
ANTOON RIJNBEEK HANDELSKWEKERIJ:

‘Wanneer je minder soorten vaste planten in je tuin zet, maar grotere groepen maakt, is de tuin al snel onderhoudsarm.’

***Geranium* ‘Dreamland’**

‘Een snelle groeier met zachtroze bloemen. Na de eerste bloei tot de grond afknippen en dan groeit hij vanzelf weer snel dicht en heb je weer een bloemenzee. Bloei tot de vorst.’

***Pennisetum alop.* ‘Hameln’**

‘Dit gras in het voorjaar pas knippen zodra hij uitloopt. Mooie pluimen in het najaar en geeft een mooi silhouet in de winter.’

Pachyphragma macrophylla

‘Mooi rijkbloeiende bodembedekker voor in de schaduw. In het voorjaar spierwitte bloemen en een groene dichte bedekking in de zomer.’

‘Het sortiment vaste planten is zo uitgebreid, er zijn zo veel variaties in blad- en bloemvormen, **in habitus – horizontaal of verticaal groeiend – kleur en hoogte, en in bloeitijd**

Serratula seoanei

GreenToColour concept van Griffioen

Serratula seoanei

'Onderzoeken hoe de structuur van de grond is, is altijd het begin'

mest en humus, dan kun je daar prachtige bloemen aan krijgen en wordt de plant alleen maar groter en mooier.'

Al kun je van kortlevende planten ook genieten. 'Tegenwoordig zie je veel *Gaura lindheimeri* 'Whirling Butterflies' in wit en roze. Die bloeit van het begin tot het einde van de zomer, maar kun je door een combinatie van nattigheid en vorst al na één seizoen kwijt zijn. Wil je klant die plant toch graag, dan zit er niets anders op dan hem te zijner tijd vervangen.'

Prachtig op een zonneplek zijn ook *Heliopsis helianthoides*, *Phlox paniculata* en de botanische soorten van *Echinacea*. *Echinacea* houdt alleen niet van concurrentie, dus dat is belangrijk om te weten.

Oplichten in het donker

Er zijn van die moeilijke hoekjes in de tuin, zoals de plekken waar weinig tot geen schaduw komt, die eigenlijk prima met langlevende vaste planten in te richten zijn. Sjaak: 'Denk maar aan varens, amandelwolfsmelk (*Euphorbia amygdaloides*) en salomonszegel (*Polygonatum*). Die laatste vermeerdert zich ook makkelijk. Alle witte bloemen lichten de donkere plek mooi op. Zet je er ook een paar *Helleborus* in als soilitair, dan heb je in februari, maart al bloei in de schaduwtuin. Daarna heb je veel plezier van *Pachyphragma macrophylla* en *Anemone nemorosa*. Wil je meer kleur in de schaduwtuin? Kies dan voor *Primula*, elfenbloem (*Epimedium*) en longkruid (*Pulmonaria*). Weliswaar kortlevend, maar zich snel uitzaaiend en met een charmant ijl rood bloemetje met een pittige rode kleur is *Persicaria filiformis*'

Zelfs op een natte plek kun je met vaste planten prima uit de voeten, vertelt Sjaak. 'Astilbe kun je hier gebruiken, *Iris siberica* en de dotter *Caltha palustris*, echte valeriaan, kattenstaart (*Lythrum salicaria*) en moerasspirea, *Filipendula*-soorten.'

Wil je een vasteplantenborder echt bijzonder maken, dan kun je kiezen voor soorten die nog niet iedereen heeft en die dierenleven aantrekken. Sjaak heeft al een paar favorieten: 'Potentilla hopwoodiana, bijvoorbeeld. Die is zachtroze met een rood hartje en vlinders zijn er dol op. Heel goed, ijzersterk en een magneet voor bijen is *Serratula seoanei*, een asterachtig bloemetje met mooi gekarteld blad. De schermbloem *Cenolophium denudatum* is ook prachtig, doet het lang, komt elk jaar terug en is steviger dan *Selinum wallichianum*'

Maskerade

Een paar maanden per jaar, in de winter, zal de vasteplantenborder er kaal bij liggen. Maar na het

knippen, mulchen en eventueel mesten trekt de groei snel aan en verschijnen de kleurige bloeiers. Om de kale plek in die eerste maanden iets te maskeren, kunnen er voorjaarsbollen als *Narcissus* en *Crocus* worden gepoot. Die geven de tuin al in februari kleur en komen elk voorjaar opnieuw op. Voor kleur in maart en april kunnen bijvoorbeeld tulpenbollen zorgen.

In het najaar kun je ook met bolgewassen de vasteplantenborder kleur geven. Denk dan aan herfsttijloos (*Colchicum autumnale*), die wit, geel, hardroze en lila bloeit. En er zijn ook herfstbloeiende krokussen; die zijn iets kleiner. Ook naar deze bollen heb je, eenmaal gepoot, geen omkijken meer. Wat ook nog kan bijdragen aan het enthousiasme voor een vasteplantenborder, is dat meer groen een betere afwatering biedt dan tegels, en dat is weer goed voor het behoud van je huis. Wellicht dat dat de klant over de streep trekt. Mocht het de klant nog niet onderhoudsarm genoeg zijn, bied dan onderhoudsservice aan. Vertel dat je voor bedrag X twee keer per jaar langs wilt komen om te kijken of alles er nog netjes bij staat en zo niet, dat je daar direct wat aan zult doen. Door de border op te schonen, het oude blad en de oude stengels weg te knippen, afgevalen blad als mulch tussen de vaste planten te harken – dat is voeding voor de bodem en beschermt de plantenwortels tegen vorst – en door oude planten in het voorjaar te vervangen. Zo staat de mooie tuin er straks weer prachtig bij.

Be social

Scan of ga naar:

www.vakbladdehovenier.nl/article/27434/vasteplanten-in-een-onderhoudsarme-tuin